

Jubileusz w Krasnymstawie

Przed 10 laty, w roku szkolnym 1985-86, w Medycznym Studium Zawodowym w Krasnymstawie, rozpoczął działalność Wydział Higieny Stomatologicznej.

Był to okres, kiedy na temat higienistek stomatologicznych wiedziano niewiele. Wśród średniego personelu dominowały wtedy osoby często przypadkowe, tylko przyuczone do zawodu lub co najwyżej mające za sobą kursy kwalifikacyjne. Bardzo rzadko można było spotkać "prawdziwe", "po szkole" higienistki. Nic dziwnego, zawód ten został ustanowiony w Polsce zupełnie niedawno - w 1973 roku. Na świecie pierwszy wydział higienistek stomatologicznych otwarty został w Stanach Zjednoczonych w 1917 roku, w Europie - w 1943 roku w Anglii. Wydział Higienistek Stomatologicznych w Krasnymstawie jest jedyną tego rodzaju szkołą w makroregionie lubelskim, działającą bez przerwy przez tak długi czas.

Dziś już nieco inaczej patrzymy na te czasy, ale wtedy był to okres wzajemnego uczenia się, poznawania zakresu obowiązków i zasad pracy, wypracowywania modelu racjonalnego wykorzystania i odpowiedniego spożytkowania nabytych w szkole wiadomości i umiejętności, torowania drogi temu nowemu i mało znanemu zawodowi średniego personelu stomatologicznego. Początkowo czas nauczania wynosił 1 rok. Absolwentki opuszczały szkołę w czepkach z żółtym paskiem. Od 1987 roku higienistki kształcą się w systemie 2-letnim. W trakcie nauki słuchaczki zdobywają wiadomości z podstaw stomatologii /materiałoznawstwo, narzędzioznawstwo, aparatura, sterylizacja i dezynfekcja, fizykoterapia itp./, z zakresu chorób jamy ustnej i zębów oraz szeroko pojętej profilaktyki stomatologicznej ortodontycznej, periodontologicznej, onkologicznej, zapobieganie próchnicy.

Uczą się wykonywania niektórych zabiegów profilaktyczno-higienicznych i leczniczych u pacjenta /usuwanie kamienia nazębnego i osadów, polerowanie amalgamatów, jonoforeza, impregnacja, remineralizacja, lakierowanie itp./, odbywają szkolenie z zakresu metodyki stomatologicznej oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia. Poza tym w programie nauczania znajdują się takie przedmioty, jak: anatomia, fizjologia i patologia narządu żucia, zarys nauki o lekach, mikrobiologia, podstawy psychologii, pedagogiki i socjologii. Na uwagę zasługuje też duża liczba zajęć praktycznych w gabinetach różnych specjalności. Ten szeroki program nauczania sprawia, że absolwentki opuszczają szkołę dobrze przygotowane i w pełni świadome swojego miejsca w stomatologicznej służbie zdrowia.

W ciągu tych 10 lat krasnowstawskie studium ukończyło ponad 120 higienistek stomatologicznych. Brak - do niedawna - wyodrębnionego zawodu asystentki stomatologicznej sprawia, że higienistki kształcone są również w tym kierunku, i wiele z nich pracuje właśnie na stanowisku asystentki. Ich zakres obowiązków obejmuje wtedy całokształt opieki nad poradnią i jej wyposażeniem, obsługę sprzętu diagnostycznego i leczniczego, przygotowywanie materiałów, leków i narzędzi do zabiegów, czynną asystę przy zabiegach, wyjaławianie narzędzi itp. Niestety, część z nich w ogóle nie szukała pracy, nie znajdując w niej dostatecznej satysfakcji materialnej. Wiele z nich zatrudnionych jest natomiast na stanowiskach higienistek, w pełni wykorzystując zdobyte wiadomości w praktyce. Ich miejsca pracy to szkoły, przedszkola, oddzielne stanowiska w gabinetach ogólnych i periodontologicznych, ośrodki zdrowia na wsiach. Zajmują się tam profilaktyką fluorową, lakowaniem zębów, wykonują proste zabiegi profilaktyczno-lecznicze u pacjentów, udzielają porad dietetycznych, prowadzą instruktaże higieny jamy ustnej. Szczególnie aktywnie działają w zakresie stomatologicznej oświaty zdrowotnej, promując zdrowie i wzmagając zainteresowanie pacjentów stanem ich jamy ustnej i uzębienia. Efektem ich zatrudnienia jest też powstanie w Krasnymstawie poradni profilaktyki stomatologicznej, gdzie pracują samodzielnie, jedynie pod odległym nadzorem lekarza.

Kierunki działania, przekazywane przez krajowy nadzór specjalistyczny i ministerstwo zdrowia, wyraźnie propagują działalność profilaktyczną i oświatowo-zdrowotną w stomatologii.

Wprowadzenie niedawno ogólnopolskiego programu lakowania bruzd zębów trzonowych u dzieci bardzo ożywiło zainteresowanie działalnością wykwalifikowanego średniego personelu stomatologicznego. Absolwentki wydziałów higieny stanowią dziś cenną pomoc w działaniach współczesnej opieki stomatologicznej, będąc chyba najbardziej aktywnymi członkami zespołów stomatologicznych. Zawód higienistki *zaczyna* zdobywać sobie coraz wyższą rangę. Jest uznawany i potrzebny. Jest na nie coraz większe zapotrzebowanie. Dotyczy to zarówno społecznej służby zdrowia, jak i gabinetów prywatnych.

Pomyślna atmosfera, jaka wytwarza się wokół tego zawodu, nie oznacza jednak, że higienistki stomatologii-

czne nie mają już żadnych problemów. Ciągłe jeszcze jest to zawód mało znany i często niewłaściwie pojmowany. Higienistki nadal napotykają na swej drodze bariery niemożności, brak zainteresowania i zrozumienia, tak ze strony ZOZ-6w, jak i nawet samych lekarzy stomatologów przyzwyczajonych do dawnych metod pracy. Brak też im reprezentacji zawodowej, która walczyłaby o ich interesy - choćby o wyższe zarobki. Higienistki nie mają także możliwości dokształcania się, udziału w kursach doskonalących, korzystania literatu-

ry fachowej. W swej pracy muszą opierać się wyłącznie na zaangażowaniu, zdolnościach i ambicjach.

Od 10 lat duży wkład w zakresie propagowania tego nowego - i jak się okazuje - bardzo potrzebnego zawodu w służbie zdrowia, a przez to w rozwój i doskonalenie nowoczesnych metod pracy w stomatologii, wnosi Wydział Higieny Stomatologicznej Medycznego Studium Zawodowego w Krasnymstawie.

Wiesław Krajewski